

Position paper expertbijeenkomst

Behandeling wetsvoorstel *Actualisering diergezondheidsregels*

Onze Nederlandse veehouders hebben dierenwelzijn hoog in het vaandel staan. Niet alleen omdat tevreden dieren beter produceren maar juist ook omdat een veehouder een verzorger is en het beste met zijn of haar dieren voorheeft. De inzichten over dierenwelzijn zijn continu aan verandering onderhevig door zowel nieuwe wetenschappelijke inzichten als emotie. LTO onderschrijft dan ook de 6 leidende principes van de RDA die genoemd zijn als stappen naar een dierwaardigere veehouderij.

Kwetsbaarheid

Door een steeds veranderende wereld bevinden onze veehouders zich in het dynamische speelveld van de (internationale) markt, politiek, wetenschap en samenleving. Dit vraagt continu om aanpassingsvermogen en veerkracht van onze veehouders. Zo worden veehouders bijna jaarlijks geconfronteerd met nieuwe, soms conflicterende, regelgeving die vaak direct invloed heeft op het boerenerv en de keuzes die daar gemaakt worden. Wetgeving die soms zelfs haaks staat op dierwelzijn. Daarnaast weten we steeds meer over dieren en hun behoeftes door onderzoek en praktijkkennis. De maatschappij vraagt steeds meer, maar realiseert zich daarbij onvoldoende dat er ook kosten zijn verbonden aan deze eisen en/of wensen, en dat we opereren in een internationaal speelveld. Kort gezegd; dierwelzijn is niet gratis.

Uitdaging

Veehouders willen meebewegen in dierwelzijn en een diergerichte houderij. Dit kan echter niet altijd met de snelheid die de maatschappij en de politiek vaak voor ogen hebben. De uitdaging is dan ook duidelijk lange termijn perspectief te bieden, zodat veehouders de kans krijgen mee te bewegen. Daarbij is er altijd een wisselwerking met andere onderwerpen zoals voedselveiligheid, diergezondheid, economie, klimaat en veilige leefomgeving, en is een integrale benadering noodzakelijk. Elk bedrijf zoekt de best passende balans tussen deze onderwerpen. Die balans is kwetsbaar voor invloeden van buiten! Té eenzijdig overheidsbeleid of té eenzijdige beloningen vanuit de keten, verstoren de balans op het bedrijf. Veehouders, politiek, beleid en keten hebben allemaal de plicht om de waarden in onderlinge samenhang te behandelen.

Het dier centraal

Veehouders zijn verantwoordelijk voor het welzijn van hun dieren op het bedrijf. Dieren worden met respect behandeld en stress wordt zoveel mogelijk voorkomen, onder andere door het vakmanschap van de veehouder. De sector heeft de afgelopen jaren steeds stappen gezet om het dierenwelzijn verder te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn de welzijnsmonitor in de melkveehouderij, de omschakeling naar BLK1ster in de pluimveehouderij, groepshuisvesting voor zeugen envast voer voor vleeskalveren. Verschillende sectoren hebben welzijn en gezondheid geborgd in private kwaliteitssystemen en/of concepten/keurmerken. Om verdere stappen te zetten heeft de veehouder de gehele keten én invulling van randvoorwaarden en conditionaliteiten nodig. Hierbij verwijzen we ook naar de brief van de voorzitter van het Convenant in kamerbrief DGA-DAD / 41391974, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2022/11/04/convenant-dierwaardige-veehouderij>:

1. De veehouderij wil gezamenlijk werken aan stappen naar een dierwaardigere veehouderij. LTO onderschrijft de 6 leidende principes van de RDA.
2. De stappen naar een dierwaardigere veehouderij zijn alleen mogelijk onder een aantal voorwaarden:
  - a. Vergunningverlening moet losgetrokken worden, omdat we nu al zien dat veehouders die stappen willen zetten naar een dierwaardigere veehouderij daar tegenaan lopen:
    - i. Vleeskuikenhouders willen omschakelen van reguliere naar BLK1ster vleeskuikens, een maatschappelijk gewenste ontwikkeling waarvoor ook markt vraag is. Helaas

wordt de omschakeling gefrustreerd door onzekerheden rond de houdbaarheid van vergunningen voor nieuwe overdekte uitlopen.

- ii. Om dieren meer ruimte te geven is vergroting van bouwblokken nodig.
  - iii. Regelgeving houdt onvoldoende rekening met de verschillende opgaven die op het boerenerf gelegd worden.
- b. De markt heeft een belangrijke rol in de afzet van producten. De afzet is voor een zodanige prijs en periode, passend bij een natuurlijk investeringsritme per sector, dat een structureel rendabele exploitatie noodzakelijk is.
- i. Waarbij onze sector nog steeds moet concurreren met dezelfde producten die met lagere dierenwelzijnsstandaarden geproduceerd zijn en uit derde landen de EU binnenkomen.
- c. Banken hebben een belangrijke rol in het rond krijgen van financiering. Daarnaast is het van belang dat financiële ondersteuning bij de overgang naar een diergericht ontworpen veehouderijsysteem mogelijk is, bijvoorbeeld in de vorm van investeringssubsidies, fiscale faciliteiten, investeringsafspraken, bijdragen van derden (zoals toeleveranciers, afnemers of NGO's) en/of overheidsgaranties.
3. De stappen die gezet worden voor de verdere ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij moeten onafhankelijk gemonitord worden. Een onafhankelijke autoriteit moet worden ingericht die monitort in de sector maar ook in de markt en keten en overheid of die voldoende meebewegen op dierwaardigheid.
- a. Invulling in private borging voor grote 'game changers' in een sector voorkomt dat marktpartijen achterover gaan leunen zodra alles vastgespijkerd is in wetgeving. Wetgeving is voor de achterblijvers, terwijl de koplopers op dat moment al 3 stappen verder zijn. voorbeeld hiervan uit de praktijk is de antibiotica reductie.
4. De internationale context is van wezenlijk belang. De Nederlandse landbouw staat niet op zich, maar is onderdeel van een Europese en internationale markt. Nederland produceert met name voor consumenten in een straal van 800-1000 kilometer om ons heen. Dit betekent ook dat de ontwikkeling van dierwaardigheid nauw samenhangt met de ontwikkelingen en (markt)situaties in andere landen.
- a. Europa komt met nieuwe welzijnswetgeving, van belang is dat deze aansluit bij wat we in Nederland regelen met elkaar.

Onze vraag aan de 1e kamer

Laat het wetsvoorstel *Actualisering diergezondheidsregels* ter vervanging van de in de Wet dieren bij amendement Vestering (35398, 23) doorgevoerde wijziging van artikel 2.1 van de Wet dieren goedkeuren wat zorgt voor een gedegen invulling van stappen naar een dierwaardigere veehouderij:

- Geef ruimte aan veehouders om stappen te zetten zodra bovenstaande randvoorwaardes zijn ingevuld, want we kunnen dit niet alleen!
- Zorg voor level playing field door aan te sluiten met Nederlandse wetgeving bij de aankomende nieuwe EU wetgeving
- Heb vertrouwen in en geef een kans aan het proces van het Convenant, waarbij met alle betrokken organisaties zorgvuldig gebouwd is en wordt aan een realistisch en haalbare verbetering van dierwaardigheid. Mèt draagvlak bij sectoren en ngo's